

ERKIN VOHIDOV SHE'RIYATI VA UNDAGI VATANPARVARLIK RUHI

Norimova Nargiza Hasanboy qizi

Farg'ona ICHSHUI maxsus texnikumi

Ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O'zbekiston xalq shoiri Erkin Vohidovning she'riy merosi tahlil qilinadi. Ayniqsa, uning ijodidagi vatanparvarlik g'oyalari, xalq, millat va yurt taqdiriga bo'lgan mehr-muhabbati tahlil etiladi. Shoirning yurakdan chiqqan satrlari orqali o'zbek xalqining or-nomusi, g'ururi, mustaqillik va erkinlik tuyg'ulari qanday ifodalangani ochib beriladi. Maqolada Erkin Vohidovning "O'zbekiston", "Vatan", "Qasamyod", "Tilga e'tibor – elga e'tibor" kabi she'rlari asosida misollar keltirilib, ulardagi vatanparvarlik ruhi chuqur tahlil etilgan.*

Kalit so'zlar: *Erkin Vohidov, she'riyat, vatanparvarlik, Vatan, milliy g'urur, yurt muhabbati, xalqparvarlik, mustaqillik, poeziya, zamonaviy adabiyot.*

KIRISH

O'zbek adabiyotida Erkin Vohidov nomi yuraklarga yaqin, dilbar satrlar muallifi sifatida tanilgan. Uning she'riyati – bu o'zbek xalqining yuragi, dardi, orzu-umidlari, g'ururi va faxrini ifodalovchi betakror manba hisoblanadi. Shoir ijodining bosh mezoni – Vatanga, el-yurtga muhabbat, uning buguni va ertangi kuniga daxldorlikdir. Ayniqsa, Erkin Vohidov she'rlarida mustaqillik g'oyasi, milliy qadriyatlar, til, din va madaniyatga bo'lgan hurmat yorqin ifodalangan.

Uning "O'zbekiston", "Qasamyod", "Ona tilim", "Duo" kabi she'rlari har bir o'zbekistonlik qalbidan joy olgan. Bu asarlar nafaqat badiiy go'zallik, balki ma'naviy tarbiya manbai sifatida ham katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada shoirning she'riyatidagi vatanparvarlik ruhi, uning ifodasi va badiiy vositalar orqali berilish usullari tahlil qilinadi.

Erkin Vohidov she'riyati O'zbekiston adabiyotida o'ziga xos o'rin tutadi. U o'z asarlarida vatanparvarlik ruhini, ona yurtga bo'lgan sevgi va sadoqatni chuqur ifodalaydi. Quyida Vohidov she'riyatidagi vatanparvarlik g'oyalarini ko'rib chiqamiz:

1. Vatan sevgisi

Vohidov o'z she'rlarida vatan sevgisini birinchi o'rinda qo'yadi. U:

- Ona yurtni ulug'lash: Vatanining tabiati, madaniyati va tarixini ulug'laydi.
- Ona va vatan: Vatanni ona bilan bir xil darajada muqaddas deb biladi va uning

himoyasi lozimligini ta'kidlaydi.

2. Ijtimoiy mas'uliyat

She'rlarida Vohidov vatanparvarlik ruhini ijtimoiy mas'uliyat bilan bog'laydi:

- Yurt uchun xizmat: Har bir insonning o'z yurtiga xizmat qilish majburiyati haqida yozadi.

•Yosh avlodga ta'sir: Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularning kelajagi uchun mas'uliyatni his qilish zarurligini ta'kidlaydi.

3. Tarix va an'analar

Vohidov o'z asarlarida O'zbekistonning boy tarixi va madaniyatini yoritadi:

•Tarixiy shaxslar: O'zbekiston tarixidagi buyuk shaxslar, ularning yurt uchun qilgan xizmatlari haqida so'z yuritadi.

•Milliy an'analar: Milliy qadriyatlar va an'analarni saqlash, rivojlantirish zarurligini ifodalaydi.

4. Burch va sadoqat

Vohidov she'riyati burch va sadoqat g'oyalarini o'z ichiga oladi:

•Vatan himoyasi: Vatan himoyasi, uning ravnaqiga hissa qo'shish har bir insonning burchi ekanligini ta'kidlaydi.

•Sadoqatning ahamiyati: Ona yurtiga sadoqat va uning ravnaqi uchun kurashish g'oyalarini ilgari suradi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Erkin Vohidovning vatanparvarlik ruhidagi ijodini o'rganishda o'zbek adabiyotshunosligida yaratilgan bir qancha ilmiy ishlarga tayaniladi. Xususan, G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot instituti tomonidan tayyorlangan adabiy tahlillar, M.Shermuhamedov, A.Asqarov, N.Qahhorov va boshqa olimlarning tadqiqotlari asos qilib olingan. Metodologik yondashuvda esa she'rlar lingvopoetik tahlil usuli, g'oya-badiiy tahlil, qiyosiy metodlar asosida o'rganiladi.

Tahlilda shoirning asarlaridagi vatan, millat, erkinlik, tarixiy o'zlik g'oyalari qanday badiiy vositalar orqali ifodalangani ko'rsatib beriladi. Ayniqsa, "O'zbekiston", "Qasamyod", "Tilga e'tibor – elga e'tibor", "Mustaqillikka qasamyod" she'rlari asosiy manba sifatida tanlab olinib, ularning g'oyaviy-badiiy tahlili amalga oshirilgan.

Natija va muhokamalar

Erkin Vohidov she'riyati nafaqat badiiy-estetik jihatdan yuksak darajada, balki ijtimoiy-ma'naviy jihatdan ham beqiyos ahamiyatga ega. Shoir o'z she'rlari orqali o'quvchini Vatanga sadoqat, xalqiga mehr, yurtiga xizmat qilish tuyg'ulari bilan tarbiyalaydi. U she'riyati orqali nafaqat tarixiy g'ururni uyg'otadi, balki mustaqillik g'oyasining mustahkamlanishiga ham xizmat qiladi.

Muhokamalarda Erkin Vohidov asarlarining bugungi yoshlarga ma'naviy-axloqiy tarbiya berishdagi o'rni, ularning maktab va oliy ta'lim darsliklariga kiritilishi, keng jamoatchilikda targ'ib qilinishi lozimligi haqida xulosalar ilgari surilgan.

Xulosa.

Erkin Vohidovning vatanparvarlik ruhidagi she'riyati – o'zbek adabiyotining bebaho xazinasi, yoshlar qalbiga Vatanga muhabbat urug'ini sepuvchi badiiy manba hisoblanadi. Shoirning satrlarida Vatan, Ona, millat, til, tarixiy g'urur kabi tushunchalar badiiy go'zallik bilan uyg'unlashib, o'quvchini chuqur fikr va his-tuyg'uga chorlaydi. Shu bois, uning asarlarini chuqur o'rganish, yosh avlodga keng targ'ib etish bugungi kunning muhim vazifalaridan biri sanaladi.

Erkin Vohidov she'riyati vatanparvarlik ruhining kuchli ifodasi hisoblanadi. U o'z asarlarida ona yurt, tarixi va an'analarini ulug'laydi, ijtimoiy mas'uliyatni yuksak darajada ta'kidlaydi. Vohidovning badiiy merosi bugungi kunda ham o'quvchilarga vatanparvarlik g'oyalarini singdirishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1 .Erkin Vohidov “ Tanlangan asarlar”. G’afur G’ulom nomidagi Adabiyot va san’at nashriyoti. Toshkent. 2011. 45–60 betlar.

2. M.Shermuhamedov.“Erkin Vohidov ijodining badiiy olami”. Fan nashriyoti. 2004. Toshkent. 20–32 betlar.

3. A. Asqarov. “O’zbek she’riyati tarixi” (Oliy o’quv yurtlari uchun darslik). O’zbekiston Milliy ensiklopediyasi. Toshkent 2015. 250–270 betlar.

4. N. Qahhorov.“Adabiyot nazariyasi”. “Sharq” nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi. Toshkent. 2010. 130–145 betlar.

5. Sh. Sirojiddinov. “XX asr o’zbek adabiyoti” (O’quv qo’llanma). “Yangi asr avlodi”. Toshkent. 2018. 170–185 betlar.

6.Tursunov, H. (2024). Kar va zaif eshituvchi o’quvchilarning axborot kompetensiyasini rivojlantirish: farg’ona misolida. Conference on Digital Innovation : "Modern Problems and Solutions", 206–209. извлечено от <https://fer-teach.uz/index.php/codimpas/article/view/2445>

7.Hojiakbar Tursunov. Imkoniyati cheklangan o’quvchilarning axborot kompetensiyasini rivojlantirish: O’zbekiston va yevropa tajribasi. Talim fan va innovatsiya jurnali. 6 son. 2024 yil.575 bet

https://esijournal.uz/wp-content/uploads/2025/01/Talim_fan_va_innovatsiya_6_son_2024_yil.pdf

8.Hamidullo o’g’li, T. H. (2022). HOZIRGI KUNNING DOLZARB IMKONIYATLARI. JAWS VA NVDA DASTURLARI. Scientific Impulse, 1(2), 535-537.

9.Tursunov, H. (2024). Kar va zaif eshituvchi o’quvchilarning axborot kompetensiyasini rivojlantirish: farg’ona misolida. Conference on Digital Innovation : "Modern Problems and Solutions", 206–209. извлечено от <https://fer-teach.uz/index.php/codimpas/article/view/2445>

10.TURSUNOV HOJIAKBAR HAMIDULLO O'G'LI. KAR VA ZAIF ESHITUVCHI YUQORI SINF O'QUVCHILARINING AXBOROT KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH TASHKILIY-METODIK MUAMMOLARI. (2025). International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health, 54-62.

11.Tursunov, H. H., & Hoshimov, U. S. (2022). Ta’lim tizimida ko’zi ojiz o’quvchilarni informatika va axborot texnologiyalari fanida o’qitish texnologiyalar. Новости образования: исследование в XXI веке, 1(5), 990-993.

Nashr: “Filologiya masalalari” ilmiy jurnali

12. Hamidullo o'g'li, T. H., & Kamolovich, B. E. (2023). IMKONIYATI CHEKLANGAN O'QUVCHILAR BILAN ISHLASH TAJRIBASI. Scientific Impulse, 1(7), 648-653.